

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.1.2 กำหนดขอบข่าย กรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย
- 3.1.3 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.1.4 สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- 3.1.5 ทดลองใช้ และปรับปรุงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- 3.1.6 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.7 วิเคราะห์ข้อมูล
- 3.1.8 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.1.9 อภิปรายผล

3.1.10 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และเสนอแนะเพื่อ การวิจัย  
ครั้งต่อไป

3.1.11 รายงานผลการวิจัย

## 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

### 3.2.1 ประชากร (Population )

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 541 คนขึ้นไป) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปี การศึกษา 2540 จำนวน 47 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 47 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 94 คน ประธานคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 47 คน ครู ผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการโรงเรียนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 517 คน รวมประชากร ทั้งหมด 705 คน

### 3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ( Sample )

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรของบุคลากรในโรงเรียน ประถมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 47 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ 40 เปอร์เซนต์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ จำนวน 282 คน และได้กำหนดให้มีผู้บริหารโรงเรียน และประธานคณะกรรมการโรงเรียนละ 1 คน ผู้ช่วย ผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัย สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

| ที่ | โรงเรียน/อำเภอ                  | ผู้บริหาร<br>โรงเรียน | ผช.<br>ผู้บริหาร | ประธาน<br>คณะ<br>กก.รร. | ครูผู้ทำ<br>หน้าที่เป็น<br>กก.รร. | รวม |
|-----|---------------------------------|-----------------------|------------------|-------------------------|-----------------------------------|-----|
| 1.  | บ้านทุ่ม/เมืองขอนแก่น           | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 2.  | บ้านม่วง/เมืองขอนแก่น           | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 3.  | บ้านโนนท่อนวิทยา/เมืองขอนแก่น   | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 4.  | หินลาดวังค้อ/เมืองขอนแก่น       | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 5.  | สนามบิน/เมืองขอนแก่น            | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 6.  | กุดกว้างประชาสรรค์/เมืองขอนแก่น | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 7.  | อนุบาลขอนแก่น/เมืองขอนแก่น      | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 8.  | บ้านฝาง/กระนวน                  | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 9.  | บ้านหนองกุงใหญ่/กระนวน          | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 10. | ชุมชนบ้านหนองโก/กระนวน          | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 11. | ดุนลาด/กระนวน                   | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 12. | บ้านหนองโก/กระนวน               | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 13. | ชุมชนบ้านเขาสวนกวาง/เขาสวนกวาง  | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 14. | ชุมชนชุมแพ/ชุมแพ                | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 15. | บ้านหัวหนองราษฎร์สามัคคี/ชุมแพ  | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 16. | บ้านนาหนองทุ่ม/ชุมแพ            | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 17. | บ้านวังยาว/ชุมแพ                | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 18. | ชุมชนบ้านโนนหัน/ชุมแพ           | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 19. | หนองขามวิทยาคาร/ชุมแพ           | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 20. | หนองไผ่วิทยาคม/ชุมแพ            | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 21. | ชุมชนหนองกุงวิทยา/น้ำพอง        | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 22. | บ้านเพี้ยฟานโนนสวรรค์/น้ำพอง    | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 23. | บ้านเลี้ยวโลกกลาง/น้ำพอง        | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |
| 24. | บ้านคำบง/น้ำพอง                 | 1                     | 2                | 1                       | 2                                 | 6   |

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัย สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

| ที่ | โรงเรียน/อำเภอ                   | ผู้บริหาร<br>โรงเรียน | ผช.<br>ผู้บริหาร | ประธาน<br>คณะ<br>กก.ร.ร. | ครูผู้ทำ<br>หน้าที่เป็น<br>กก.ร.ร. | รวม |
|-----|----------------------------------|-----------------------|------------------|--------------------------|------------------------------------|-----|
| 25. | บ้านป่าจันทองฮี/บ้านไผ่          | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 26. | บ้านภูเหล็ก/บ้านไผ่              | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 27. | บ้านไผ่ประถมศึกษา/บ้านไผ่        | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 28. | บ้านไผ่แสงทองประชาสรรค์/บ้านไผ่  | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 29. | บ้านละว้า/บ้านไผ่                | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 30. | ชุมชนบ้านฝาง/บ้านฝาง             | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 31. | บ้านหนองเชียงชูโนนสะอาด/บ้านฝาง  | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 32. | ชุมชนบ้านหัวข้าวเปลือกน้อย       | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 33. | บ้านทรัพย์สมบูรณ์/ภูผาม่าน       | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 34. | บ้านนาแก้นเหลือง/ภูเวียง         | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 35. | ชุมชนภูเวียง/ภูเวียง             | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 36. | ชุมชนบ้านเวงใหญ่/เวงใหญ่         | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 37. | ชุมชนบ้านวังเพิ่ม/สีชมพู         | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 38. | บ้านใหม่โสภณสัมภ/สีชมพู          | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 39. | ชุมชนบ้านโพนสว่างคอนโมง/หนองเรือ | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 40. | บ้านโนนทอง/หนองเรือ              | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 41. | ชุมชนบ้านหนองเรือ/หนองเรือ       | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 42. | ชุมชนบ้านโคกสูงใหญ่/อุบลรัตน์    | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 43. | บ้านศรีสุขสำราญ/อุบลรัตน์        | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 44. | บ้านกระนวน/กระนวน                | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 45. | บ้านคำแมด/คำสูง                  | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 46. | บ้านชนวน/หนองนาคำ                | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| 47. | บ้านหนองไฮขามเปี้ย/บ้านแฮด       | 1                     | 2                | 1                        | 2                                  | 6   |
| รวม |                                  | 47                    | 94               | 47                       | 94                                 | 282 |

### 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### 3.3.1 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยขั้นตอนวิธีสร้างดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

2) กำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัยจากการประมวลความรู้จากข้อมูลที่ศึกษาในเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผล ซึ่งมีผลต่อบทบาทหน้าที่ และภารกิจ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3) กำหนดวัตถุประสงค์ และสร้างเครื่องมือ ฉบับร่าง จำนวน 87 ข้อ โดยนำไปขอคำแนะนำและข้อคิดเห็น จากประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมการวิจัย เพื่อตรวจสอบ แก้ไข แล้วนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความตรงตามโครงสร้าง ( Construct Validity ) ความถูกต้องตามรูปแบบ ( Format ) ความถูกต้องของภาษา ( Wording ) และความเหมาะสมเรื่องเวลา (Timing ) ในการตอบแบบสอบถาม

4) นำเครื่องมือวิจัยที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 โรงเรียน ๆ ละ 6 คน รวม 36 คน

5) นำเครื่องมือวิจัยที่ทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability ) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ค่าของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง 0.97

6) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปขอคำแนะนำ และข้อคิดเห็นจากประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมการวิจัย เพื่อพัฒนาปรับปรุง และจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือ ฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

### 3.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและปัญหา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ รวม 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน และปัญหา การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ ในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน รวม 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการประเมินผล

### 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

3.4.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น และถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจัดทำวิทยานิพนธ์ในโรงเรียนที่สังกัด

3.4.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีส่งและรับคืนทางไปรษณีย์

3.4.3 ผู้วิจัยได้เดินทางไปรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลที่ไม่ได้รับคืนภายในกำหนดเวลานัดหมาย ซึ่งได้รับและรวบรวมแบบสอบถามคืนทั้งหมด 282 ชุด ตรวจสอบความถูกต้องและสามารถวิเคราะห์ ได้จำนวน 282 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

### 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป SPSS/PC<sup>+</sup> (Statistical Package of Social Science) เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอตารางประกอบคำบรรยาย

3.5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันปัญหา การบริหารแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และ S.D. จากแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในงาน 6 งาน และ 3 ด้าน แปลความแล้วสรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม

### 3.6 การแปลผลวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยเลขคณิตตามเกณฑ์จุดกึ่งกลาง (Midpoint) ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) มีการแปลผลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

- |             |         |                                          |
|-------------|---------|------------------------------------------|
| 4.51 - 5.00 | หมายถึง | มีส่วนร่วม หรือ มีปัญหาในระดับมากที่สุด  |
| 3.51 - 4.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วม หรือ มีปัญหาระดับมาก          |
| 2.51 - 3.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วม หรือ มีปัญหาในระดับปานกลาง    |
| 1.51 - 2.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วม หรือ มีปัญหาในระดับน้อย       |
| 1.00 - 1.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วม หรือ มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด |
|             |         | หรือ แทบไม่มีเลย                         |

### 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.7.1 ค่าร้อยละ (%)
- 3.7.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ( $\bar{X}$ )
- 3.7.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)